

Wuerzburgas, 1945.IX.6

Nr. 8.

BELAUKIANT...

Tremtinys-emigrantas gyvena ir pergyvena kitaip nei tėvynėje. Atplėštas nuo žemės, netenka pagrindo po kojomis - tikrovės pajautimo. Troškimas sugrįžti į tėvynę toks stiprus, kad suranda daugybę argumentų, kurie pateisintų jo troškimą tuojau įvyksiant. Smulkmena gaišina didžiausias viltis. Nugirsti gaudą užtenka, ir pasidaro išvada: jau čia pat, jau už mėnesio, na, vėliausiai po metų.

Tokiomis svajonėmis gyvena praėjusiam šimtmečiui lenkų emigrantai. Tą pat kartoją rusų emigrantai. Panašiai svajojame ir mes ne vienas.

Ir gerai, kad vilties nepraranda ir nenustoja noro gyventi ir darbuotis. Bet bloga, kada nepagrįsta viltis pažadina tikėjimą, kad troškimas savaime įvyks, kad galima rankas sudėjus, lagaminus susikrovus laukti ir nieko neveikti. Laukdamas gyvena dienomis, nesirūpinamas tolimesne ateitimi ir jai nepasiruošdamas.

Ir mes turime stovyklą, kur gyvenama ta diena. Jaunimas po dukart per savaitę rengia šokius, geria "samagoną" iki mirties, pakalbintas patalkinti dirbti ar net darbą pasiūlytas atsisako - kam dirbti, jei ir taip gauna valgyti. O dar čia koks "prarašingas" kalbėtojas - tuojau grįšime...

Tuo atžvilgiu emigracija ir mus, kaip daugelį ankstesnių emigrantų, žudo. Dykaduoniavimas naikina energiją, pastangas kovoti dėl pažangos. Prasideda žmogaus regresas, žmogus virsta paliegėliu. Toks nebus naudingas tėvynei, jei ji būtų galima ir greit pasiekti. Juo labiau toks bus pats sau žuvis, jei emigracija truks ilgesnius laikus. O ruoštis visada geriau šiam blogesniai atvejui.

Vienintelė tam išeitis - darbas, vis tiek koks, ar fizinis ar protinis. Dabar naudingiausia bent kalbų mokytis, o taip pat mokytis praktiško amato. Jis palaikys žmogaus jėgas įtemptas ir lavinamas. Jis padarys tremtinį naudingą Lietuvai. O blogiausiu atveju - kalba ir amatas bus vienintelė priemonė išgyventi ir savo gyvenimą šiaip taip sutvarkyti.

To reikalauja gyvenimo tikrovės pajautimas.

Antras tradicinis visų emigracijų požymis - nesutarimas. Ir suprantama. Tremtinio, išvarginto, išnervinto, gyvenime trūkumų begalės. Jų kaltininkais kiekvienas linkęs apšaukti kitus. Kad ne kitas - man gyventi būtų lengviau ir erdviau. Ir prasideda visų kova prieš visus.

Ne vienas ir mes atsidūrėme panašioje padėtyje. Gyventi darosi vis sunkiau. Dėl tų sunkumų kaltinami komitetai, atskiri asmenys. Dėl to būna tokių, kurie leidžia piktus gandus, bėga skusti savą žmogų svetimiesiems. Čia vieną apkaltina išėkvotoju, čia kitą esesininku, trečią koliaoracionistu. Kas suimtas - ne mano reikalas, ir piršto nenorima pajudinti, kad bent pasiteisintų už ką, gal nekaltai įskustas. Jeigu suimtas iš pasirodys nekaltas ir jį paleis - ach, kodėl jį laikė taip trumpai - atsidūsta tautietis, kurio kraujas jau sugadintas, nes jis jaučia malonumą iš žmogaus kančios.

Kitas vėl, ištroškęs tariamosios valdžios komitetuose, šimtus kilometrų keliauja, konkurentus skundžia, kad tie pats išitvirtintų. Tremtinys, atitrūkęs nuo žemės, dar toliau rieda; atitrūksta ir nuo kitų žmonių.

Tai labai nepadoru, kenkia viešajai tremtinių gerovei, bet taip buvo ne vieniems lietuviams karo metu ir karui praėjus. Iš to knaisiojimosi po kitų sąžinę su didele žala bendram lietuvių reikalui, iš svaidymosi neatsakingais žodžiais kitų adresu pagrindinė dabar išeitis - kiekvienas pats turi mažiau kitus įtarinėti, mažiau apie kitus kalbėti, apskritai liežuvį prikasti. Antra, visokiausiais gandais mažiau tikėti, žinant, kad jie stiprinami emigracijos suardytų nervų. Atsiminti taip pat reikia, kad tokius gandus, kuriais būtų lietuviai savo tarpe kiršinami, svetimųjų akyse diskredituojami, leidžia tam tikri suinteresuoti asmenys ne iš lietuviškos bendruomenės.

Kelias į tėvynę kietas ir sunkus. Tik susitelkus, pritilus, susiklausius, ruošiantis nors ir paprasčiausiam darbui, kuriuo sau duona užsidirbama ir tėvynė atstatoma, tas kelias bus sutrumpintas.

AKTUALIAISIAIS REIKALAIS

Lietuvių stovyklų būstai.- Turimomis žiniomis, dabar perpildytos mažne visos stovyklos, kuriose gyvena lietuviai. Tuo tarpu dar daug pabėgėlių į jas nori patekti, nes jie mano, kad žiemą laisvo gyvenimo sąlygos gali žymiai pablogėti. UNRRos centre patirta, kad Vokietijoje yra pakankamai stovyklų /lagerių/, kuriose gali tilpti lietuviai. Esą, dabar visi tam reikalui tinkami būstai naudojami. Norint gauti naujų būstų stovykloms ar iki šiol laisvai gyvenusiems lietuviams apgyvendinti, norint suteikti pabėgėliams, ypač vaikams ir ligoniams, geresnes žiemojimo sąlygas ar norint pašalinti veikiančių stovyklų perpildymą, reikia su prašymu kreiptis į karinę amerikiečių, anglų ar prancūzų valdžią. Šitai turėtų tuojau padaryti Lietuvių Sąjungos skyriai ir lietuvių komitetai.

Dėl jau veikiančių stovyklų būstų sutvarkymo ir paruošimo žiemai reikia kreiptis į vietinę UNRRos vadovybę. Esą, tuo reikalu jau duoti reikiami įsakymai.

Kai kur trūksta medžiagų, bet remonto darbai visur turėtų būti vykdomi.

Vidaus tvarka stovyklose.- Dėl vidaus tvarkos stovyklose ateina visokių nusiskundimų. UNRRos centre patirta, kad ta tvarka pareina nuo pačių lietuvių, nes minima organizacija į stovyklų vidaus tvarką nenori kištis. Visur lietuviai turi išsirinkti komitetus, o tie turi suėiti į sąlytį su vyriausia stovyklos vadovybe ir prašyti, kad ta padėtų visuose tuose reikaluose, kurių negali išspręsti lietuviai patys vieni. Visą vidaus tvarką, mokyklų, meno, sporto ir kitus reikalus turi tvarkyti patys stovyklose gyvenantieji lietuviai.

Visur stovyklose vienam suaugusiam žmogui turi būti duodama 2.000 kolorijų maisto norma. Be to, papildomo maisto turi gauti vaikai ir ligoniai. Kur taip nėra, reikia kreiptis į vietinę UNRRos vadovybę, o prireikus ir į UNRRos centrą. Šitai darant, būtinais reikia pateikti tikslus gaunamo davinio apskaičiavimus kolorijomis.

Kai kuriose stovyklose lietuvių komitetų pareigūnai per apsileidimą ar dėl kitų priežasčių nesutvarko švietimo reikalų ir mokyklų: neparūpina joms reikiamų būstų ir baldų, varinėja daug dirbančius mokytojus ir mokinius prie įvairių darbų stovyklose, palieka ir vienus ir antrus gyventi blogiausiose palėpėse ir rūsiuose, o geresnius būstus atiduoda šiaip piliečiams ir t.t. Šitokios padėties negalima pakęsti. Mokinių tėvai turi reikalauti, kad tos negerovės tuojau būtų pašalintos.

Laisvai gyvenančiųjų lietuvių papildomas maistas. - UNRRos vadovybėje pakartotinai pareikšta, kad laisvai /ne stovyklose/ gyvenantiems lietuviams ateityje bus duodamos tik vietos gyventojams /vokiečiams/ skiriamos maisto kortelės. Matyt, negaus jie nė apsilvilkimo, apsiavimo, kuro. Žinoma, tai nereikia, kad viso to nereikėtų reikalauti. Ypač

reikia prašyti ten, kur naujoms stovykloms būtų, o esančios yra perpildytos. Mūsų žiniomis, amerikiečių valdomoje srityje kai kur laisvai gyvenantieji lietuviai vis dar gauna papildomo maisto. Be to, laisvai gyvenantieji gali prašyti grupinio aprūpinimo maistu /Gemeinschaftsverpflegung/. Tuo reikalu gali kiek padėti lietuvių centrai.

Akademinė stovykla. UNRRA pritaria lietuvių akademinės stovyklos kūrimui. Joje turėtų susitelkti studentai ir profesūra. Dūtų galima joje organizuoti ir aukštojo mokslo disciplinoms išėiti kursus. Norint negaištant laiko tokią stovyklą organizuoti, reikia tuojau suteikti Lietuvių Sąjungos jau prašytas žinias apie profesorius ir studentus.

Lietuviai į UNRRA. UNRRA sutinka priimti savo tarnybon nedidelį lietuvių skaičių. Visų pirma, pagyvenusius gydytojai ir asmenys, dirbusieji labdaros darbu. Anglų kalbos mokėjimas pagyvenusiam, bet jis nėra būtinas. Šiaip svetimų kalbų reikia mokėti. Norintieji gauti tarnybą UNRROje, turi tuojau kreiptis su prašymu į lietuviškų organizacijų centrus.

Istojinimas į vokiečių universitetus. UNRROs centre buvo pasakyta, kad į vokiečių universitetus prašymus reikia paduoti per savo stovyklos vadovybę. Visuose universitetuose, kurie jau atidaryti ar bus šiemet atidaryti, Pabaltijo studentams numatytas tam tikras vietų skaičius.

Stipendijos lietuviams studentams. Kaip teigia atžakingi pareigūnai, prancūzai galės priimti į savo universitetus gana didelį lietuvių studentų skaičių. Yra vilčių kad kuriuos iš jų aprūpinti stipendijomis. Dėl stipendijų reikia organizuoti kreiptis į Amerikos lietuvių organizacijas ir tarptautinės studentų sąjungos skyrių Europoje.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Mirė Kazys Puida. Amerikos lietuvių spaudos žiniomis, šių metų sausio mėnesį Kaune mirė rašytojas ir vertėjas Kazys Puida. Jis yra parašęs ar išvertęs apie 60 knygų. Mirė eidamas apie 62 metus amžiaus.

Išdeges Biržų senamiestis. Vienas Amerikos lietuvis šią vasarą gavo laišką iš Biržų. Laiško rašytoja Anastazija Kulikauskienė rašanti, kad vyrai esą paimti į raudonąją armiją, o Biržų sena šis miestas esą išdeges. Laiškas iš Biržų išsiųstas 1945 metų kovo 2 dieną, o Čikagoje gautas liepos 14 dieną.

Jalbžykovskis Vilniaus arkivyskupas. Amerikos lietuvių spauda rašo, kad Lietuva padalinta į dvi metropolijas - Vilniaus sritį tvarkas arkivyskupas Jalbžykovskis, o Kauno - prelatas Jakubauskas.

Žuvo vyskupas Karosas. Amerikos lietuvių spaudos žiniomis, Lietuvoje žuvo Vilkaviškio vyskupas A. Karosas. Smulkesnės žuvimo priežastys nežinomos, bet manoma, kad jis bus žuvęs per karo veiksmus.

Neseniai Lietuvoje miręs arkivyskupas Pranciškus Karevičius. Manoma, kad kankinys vyskupas T. Misiūnionis buvo nužudytas. Apie vyskupą M. Reinį ir vyskupą K. Paltauską jokių žinių neturima.

Privalomas rusų kalbos mokymas. Gantomis žiniomis, rusų kalbos mokymas Lietuvoje yra privalomas. Tam tikslui Lietuvoje išleista 60.000 rusų kalbos vadovėlių.

A. Miškinis gyvena Lietuvoje. Emigrantų tarpe buvo pasklidę gandai, kad Lietuvoje palikęs poetas Antanas Miškinis yra žuvis. Tai neįtikinaka tikrėnybės. Amerikos lietuviams praneša, kad A. Miškinis gyvena Lietuvoje, yra sveikas, gyvena ir savo poezija bendradarbiauja Lietuvos tarybinėje spaudoje.

Kur tiesa? - Lietuvos tarybinė spauda giviasi, kad Lietuvos pramonė esanti skubiu tempu atstatoma. Taip mūsų pramonės įmonių jau pradėję

veikti ir žinomieji Šiaulių odos fabrikai. Amerikos lietuvių spauda tuo netiki, nes, pasiremiant kai kurių Amerikos laikraščių pranešimais, išlikusios Lietuvos pramonės įmonių mašinos esančios išvežamos į Sovietų Sąjungą.

A. Venclova redaguoja "Tarybinį Archyvą". - Buvęs švietimo komisaras Antanas Venclova atleistas iš švietimo komisaro pareigų ir paskirtas dabar Lietuvoje leidžiamo "Tarybinio Archyvo" redaktoriumi. Archyve daug rašoma apie Pravieniškių, Telšių ir kitų vietų žudynes, kur dabar vykdomi atkasinėjimai. Daug vietos skiriama Katyno žudynėms pavaižduoti.

Švietimo komisaru paskirtas Žiugžda.

Isteigtas sporto komisarijatas. - Lietuvoje įsteigtojo sporto komisarijato komisaru paskirtas Aleksandras Šimanas, o jo pavaduotoju - Alfonsas Vietrinas. Žinomas sportininkas ir sporto veikėjas Stasys Šačkus ir sportininkas Leščinskas yra suimti laikomi Kauno kalėjime.

/ ELTA /

TARPTAUTINIAI HORIZONTAI

Baltijos kraštų klausimas. - Rugsėjo 10 dieną Londone rengiasi pirmą kartą susirinkti sesijos penkių didžiųjų sąjungininkų - Jungtinių Amerikos Valstybių, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos, Sovietų Sąjungos ir Kinijos - užsienių reikalų ministerių taryba. Ši sesija užtruksianti dvi savaites.

Prieš išvykdamas į Angliją, Jungtinių Valstybių užsienių reikalų ministeris Byrnes pažymėjo, jog tarp klausimų, kurie bus svarstomi šioje Londono pasitarimų sesijoje, bus Italijos kolonijų ir Rumunijos klausimai. Amerikiečių žurnalas "Newsweek" rugpiūčio 27 dieną paskelbė, jog ir Baltijos kraštų - Lietuvos, Latvijos ir Estijos - klausimai bus pavesti tai tarybai svarstyti. Tatai, rodos, nereikia, kad mūsų byla būtų įtraukta jau į šios pirmosios sesijos dienotvarkę.

Kai kurie užsienių laikraščiai jau spėjo paskelbti ir savo samprotavimų apie galimus tos tarybos nutarimus dėl Baltijos valstybių likimo. Tie samprotavimai įvairuoja pagal laikraščių simpatijas ir nusiteikimus. Ligi šiol tačiau nė vienas atsakingųjų Vakarų politikų nėra nieko mūsų klausimu pasisakęs; taip pat nieko nėra parašę nė oficialiniai arba gerai painformuoti vakarinių demokratijų laikraščiai. Galima tad tarti, kad visi iki šiol paskelbtieji spaudos spėliojimai tik spėliojimais ir pasilieka.

Kaip galima spręsti iš britų spaudos užuominų, Baltijos valstybių klausimas priklauso bendrajai Rytų Europos klausimų sričiai. Prieš kelias savaites "Daily Telegraph" buvo užsiminęs, jog dėl Rytų Europos britų vyriausybė dar neturinti aiškaus nusistatymo: dar lieką išsiaiškinti, ar mažųjų tos srities valstybių nepriklausomybė yra Didžiajai Britanijai gyvybiškai reikšminga. Rugsėjo 4 dieną liberalų "Manchester Guardian", rašydamas apie Čekoslovakiją, pastebėjo, kad ir toje šalyje /pasak laikraščio, besiorientuojančioji Rytus/ britai turi interesų, tačiau ir Čekoslovakijos klausimas įeinąs į Rytų Europos klausimų visumą. Rytų Europos klausimus spręsti sunkinanti, be kitų, dar ir toji aplinkybė, kad iš tos srities nesą galima gauti tikslų, "nefrizuotų" žinių. Ligi šiol Didžioji Britanija ir Jungtinės Valstybės buvo gyviau susidomėjusios tik Balkanais. Galimas daiktas, kad ryšium su Čekoslovakijos ministerio pirmininko Firlingerio ir užsienių reikalų ministerio Jan Masaryko atvykimu derėtis į Londoną vakarinės demokratijos pradės domėtis ir Rytų Europa. Tada ir mūsų tėvynės klausimas gali suaktualėti, tačiau nenorime manyti, kad visi tie klausimai būtų taip greit ir paprastai išspręsti. Balkanų šalių pavyzdys rodo, kad prie galutinių sprendimų einama per ilgą ir gana įkyrų diplomatinį tarysąsi.

Balkanų painiava. - Bulgarijoje padėtis vis dar neaiški. Opozicinės partijos - demokratinės - susibūrusios pateikė savo reikalavimus: dabartinė vyriausybė turinti atsistatydinti, komunistų vyravimas turįs būti pašalintas iš vidaus ir teisingumo ministerijų, dabartinis parlamento rinkimų įstatymas turįs būti atšauktas ir pakeistas nauju - teisingu ir demokratišku. - Vyriausybę sudarančios partijos savo ruožtu tvirtina, jog jos atstovaujančios jeigu ne visai bulgarų tautai, tai bent didelei jos daugumai, ir kad opoziciją palaiką tik reakciniai ir fašistiniai elementai.

Panašiai yra ir Rumunijoje. Po karaliaus Mykolo kreipimosi į vakarines demokratijas, kad jos padėtų sudaryti jo krašte demokratinę, tautai atstovaujančią vyriausybę, Bukarešto radijas aštriais žodžiais užsipuola "antidemokratinis ir reakcinis elementus", kurie norį priversti pasitraukti dabartinę vyriausybę. Kad sustiprintų savo padėtį, ministeris pirmininkas Groza rugsėjo pradžioje su savo užsienių reikalų, švietimo ir susisiekimo ministerais išvyko "svarbių pasitarimų" į Maskvą. Ypatinę mostą parodė pats Stalinas, priimdamas audiencijos Grozą - ministrį pirmininką valstybės, su kuria Sovietų Sąjunga /kaip ir kiti sąjungininkai/ dar netgi nėra pasirašiusi taikos sutarties. O kaip tik tuo pačiu laiku Jungtinių Amerikos Valstybių užsienių reikalų ministeris Byrnes pranešė, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė kreipusis į Maskvą, kviedama sovietų vyriausybę tartis dėl naujos, demokratinės vyriausybės sudarymo Rumunijoje.

Diplomatinės vakarinių demokratijų ir Sovietų Sąjungos rungtynės dėl įtakos Balkanuose juntamos ir Jugoslavijoje. Ir toje šalyje subruzdą opozicija, kurią sudaro demokratų, radikalų, socialdemokratų ir serbų liaudies partijos ir kuri nusprendė pateikti savo kandidatų sąrašus būsimuosiuose rinkimuose.

Graikija vis dar tebėra nemažėjančių Balgarijos ir Jugoslavijos propagandos puolimų taikinys. Bet jos vyriausybė, matyt, jaučia užnugari Londonė, kuri, atrodo, turi dar labiau sustiprinti šiomis dienomis į britų sostinę išvykstantį Graikijos regentas Damaskinos.

Kinijos problema. - Maskvai pripažinus Čiangkaišeko valdžią kaip centrinę visos Kinijos vyriausybę, Jenano komunistinė vyriausybė pasijuto esanti priversta priimti trečią kvietimą, ir jos galva Mao-Tse-Tungas nuvyko į Čungkingą derėtis dėl bendradarbiavimo. Ligi šiol susitarta bent tiek, kad, kaip Čiangkaišekas pranešė per radiją, per metus bus pasirengta parlamento rinkimams, tuo tarpu gi bus tękinamasi pasitarimais su visomis kinų partijomis, taigi, ir su Jenano susispietusiomis komunistais. Bet Čiangkaišekui nepasisekė prikaltinti Jenano komunistus, kad jie savo karines jėgas pavestų jo vyriausiajai vadovybei. Reikia atsiminti, kad Jenano komunistų karines pajėgas sudaro milijonas karių, tuo tarpu kai paties Čiangkaišeko valdžioje tėra du milijonai mobilizuotų ir daugiausia amerikiečių parengtų bei apginkluotų vyrų. Gal dėl to, kad nesusitarta šiuo pačiu svarbiausiu punktu, anglų laikraščiai ir išpėja per daug nedžiūgauti: pilietinio karo pavojus, o tuo pačiu pavojus Tolimųjų Rytų taikai, dar nesąs nugalėtas.

Atominės bombos aidai. - Amerikiečių savaitinis žurnalas "Time" šių metų rugpjūčio 20 dienos numeryje rašo:

"Jungtinės Tautos, susirinkusios San Franciske, suredagavo savotišką chartą savotiškam pasauliui, kuriame kelios valstybės atrodo esančios daug stipresnės už visas kitas sudėtas krūvon. Jungtinės Valstybės ir Sovietų Sąjunga viską grindė įsitikinimu, kad kiekviena iš jų pati viena gali apsiginti. Tokia buvo vienos kurios didžiosios valstybės ve-to teisės ir daugelio kitų chartos nuostatų prasmė.

Ar faktas, kad Jungtinės Amerikos Valstybės dabar turi atominę bombą, nenuteiks rusų eiti toliau link tikrojo kolektyvinio saugumo ir demokratiškesnės chartos? Ar galimumas, kad kuri kita tauta gali pasigaminti dar baisesnę atominę bombą, neįtikins ir Jungtinių Valstybių eiti toliau ta pačia linkme?" /ELTA/

Viršame bus naujausia B. Brazdžionio poezija, ištrauka ir naujos I. Šeinišaus knygos ir kt.

Rugpjūčio mėnesio antroje pusėje įvyko didesnis meno sekcijos pasirodymas, kurio didesnę programos dalį sudarė J. Krūmino vaizdelis "Pabaigtuvės" su V. Banaičio vedamu stovyklos choru ir J. Kviecinskai-Šeš vedamais tautiniais šokiais; toliau buvo solo, kupletai, improvizuoti šokiai ir kt.

Kultūrinį gyvenimą pagyvina nuolat rengiamos įvairiais klausimais paskaitos, kurias skaito J. Proškus, kun. F. Kreilis, J. Stonys, A. Valkūnas, P. Štappis, V. Grigaliūnas ir kt. Leidžiamas rotatorium spausdinamas laikraštis "Kelyje Tarynėn".

Stovyklos lietuvių vaikams Švedijos Raudonasis Kryžius jau du kartus atsiuntė dovanėlių.

Vielis /ELTA/ Toje anglų zonos stovykloje gyvena per 370 lietuvių. Įsteigta pradžios mokykla, vaikų darželis ir suorganizuoti anglų kalbos kursai. Gyvinamas kultūrinis gyvenimas. Maistas patenkinamas.

Went. orfas /ELTA/ Stovykloje yra per 500 lietuvių. Veikia pradžios mokykla, vaikų darželis ir sportininkų ratelis. Stovykloje yra radijo garsintuvas, kas paliečia stovyklos gyvenimą. Maisto davinys dienai toks: duonos 400 gr, mėsos 57 gr, riebalų 30 gr, cukraus 35 gr, kruopų 25 gr, miltų 150 gr. Stovyklą išlaiko britų Raudonasis Kryžius, kuris stovyklos pirmininkai ir atlyginimą moka. Stovykla yra anglų zonoje.

Hamburgas /ELTA/ Lietuviai priimami pagalbiniais darbuotojais prie anglų kariuomenės. Jau priimta per 200 lietuvių. Visi aprūpinami anglų kariuomenės daviniu. Anksčiau tuos darbus dirbo lenkai, bet dabar jie pakeisti lietuviais.

Augsburgas Augsburgėje ir apylinkėse, amerikiečių zonoje, yra arti 1.500 lietuvių. Veikia gimnazija, pradžios mokykla, vaikų darželis, yra pajėgūs choras ir orkestras. Steigiamas lietuviškas teatras, kuris turėtų suburti visas lietuvių tautines pajėgas. Stovyklos gyventojai gyvena darbininkų butų kolonijose. Maitina UNRRA.

Ochsenzolly b/Hamburg /ELTA/ Bendroje Pabaltijo tautų stovykloje gyvena 250 lietuvių. Maistas patenkinamas. Anglai kasdien į stovyklą atveža vokiečių orkestrą, kuris linksmina stovyklos gyventojus.

Luebeckas /ELTA/ Keturiuose stovyklose turi prieglaudą apie 3.000 lietuvių. Yra viena gimnazija, tautinis ansamblis, keturios pradžios mokyklos, keturi vaikų darželiai ir keli chorai. Savaitinis maisto davinys susideda iš 3,970 gr duonos, 700 gr miltų, 400 gr mėsos, 150 gr sviesto, 150 gr cukraus, 150 gr marmelado, 100 gr kruopų, 1 kg daržovių, 3,5 kg bulvių ir 62,5 gr druskos. Tautinio daviniui nustatyti yra sudaryta 11 tautų atstovų komisija, kurios pirmininkas yra lietuvis Dr. Manelis.

Hassendorf b/Rotenburg /ELTA/ Stovykloje, esančioje anglų zonoje, yra apie 800 lietuvių. Veikia gimnazija, pradžios mokykla, tautinis ansamblis ir leidžiamas lietuviškas laikraštis "Lietuvis"; laikraščio leidėjas ir vyr. redaktorius yra K. Kemešas, tai pirmas pokario Vokietijoje spausdintasis lietuviškas laikraštis (be akcentų), keturių puslapių dydžio; jo išėjo jau antras numeris; laikraštis išcina kas dvi savaitės.

Tuebingenas /ELTA/ Rugpjūčio 23 dieną vietos lietuviai surengė literatūros vakarą. Savo kūrybą skaitė P. Andriūšis, H. Nagys, B. Gražulis, K. Čerkevičius ir kt. Literatūros vakarą buvo pajavirintas muzika. Kas antradienį Tuebingeno lietuviams skaitoma prancūzų ir amerikiečių spaudos apžvalga. Tuebingenas yra prancūzų zonoje.

K R O N I K A

Wuerzburgas /ELTA/ Lietuviai, turintieji Čikagoje arba artimoje jos apylinkėje giminių ar artimųjų, su kuriais yra nutrūkę ryšiai, gali pasinaudoti susideriusia proga jų paieškoti. Tuo reikalu reikia kreiptis į Lietuvos Sąjungos kartotekos skyrių, nurodant ieškančiojo ir ieškomųjų vardus, pavardes ir adresus. Jei ieškomojo dabartinė gyvenamoji vieta nežinoma, reikia nurodyti paskutinį žinomą adresą.

Wuerzburgas /ELTA/ Lietuvos Sąjungos Valdyba įstojamąjį mokestį sumažino iki dviejų markių. Nario mokestis paliktas tas pats - viena markė menesiui.

Bambergas /ELTA/ Rugpiūčio pradžioje dešimt lietuvių iš Nuernbergo buvo vežami į Lietuvą. Bamberge transporto šefas kreipėsi į amerikiečius, prašydamas leidimo "savanoriškai" grįžtančius tėvynėn lietuvius išgabenti iš amerikiečių zonos. Amerikiečių majoras, pats su vertėju nuvykęs į vietą, įsitikino, kad lietuviai buvo sugaudyti ir vežami prievarta, ir juos išlaisvino. Jis netgi davė sunkvežimį jiems nuvežti atgal į Nuernbergą.

Ravensburgas /ELTA/ Ravensburge susikūrė viena iš veikliausių lietuvių kolonijų prancūzų zonoje. Veikia Lietuvos Sąjungos ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus skyriai. Visi lietuviai gyvena privačiai. Gauti tinkami būstai mokyklai ir įvairiems kursams. Lietuviai čia turi valgyklą ir restoraną. Surengti keli koncertai, Dariaus ir Girėno minėjimas ir lietuviškas vakaras su vaidinimais. Ravensburge ir jo apylinkėse gyvena rašytojai Bernardas Brazdžionis, Petras Babickas, Antanas Gustaitis, Gražina Tulauskaitė, Benys Babrauskas, Balys Augustinavičius; dailininkai - Ad. Varnas, A. Vaičaitis, K. Žeromskis, A. Firinauskas, J. Penčyla, J. Bagdonas, Dobkevičiūtė-Paukštienė, Naruševičiūtė-Zmuidzinienė; teatro ir vokalo žmonės - Alė Sidabraitė, prof. Vaclovas Biržiška, Dr. A. Paplauskas, Dr. C. Pakuckas ir kt.

Bernardas Brazdžionis rengia išleisti 1946 metams lietuvišką kalendorių, kuriame, be kalendoriumo, bus poezijos, beletristikos ir šiaip pasiskaitymų.

Donauwoerthas /ELTA/ Vietos komendantas lietuviams apgyvendinti paskyrė du viešbučius, kuriuose ir talpinasi apie 200 lietuvių. Maistas vidutinis - vokiškos kortelės ir papildomos kortelės užsieniečiams. Donauwoerthas yra amerikiečių zonoje.

Eichstaedtas /ELTA/ Mieste ir aplinkiniuose kaimuose, amerikiečių zonoje, yra per 1.000 lietuvių. Stovykloje gyvenančius globoja ir maitina UNRRA. Paskutiniu laiku maistas paprastėjo. Privačiai gyvenantiems svetimšaliams UNRRA yra įsteigusi valgyklą mieste, kur pietūs duodami nemokamai. Veikia gimnazija ir gyva kultūrinė veikla.

Haffkrugas /ELTA/ Toje stovykloje, esančioje anglų zonoje, gyvena 700 lietuvių. Veikia pradžios mokykla, vaikų darželis, choras ir sportininkų ratelis. Pirmąjį ir pagirtinį veiklumą rodo ten susispietę literatai - Juozas Kruminas, Nelė Mazalaitė, Jeronimas Cicėnas, A. Rimydis, J. Stonys ir kt. Neseniai rašytojas Juozas Kruminas išleido rotatorium atspausdintą 60 puslapių literatūros almanachą "Baltija", kuriame yra Fausto Kiršos, Bernardo Brazdžionio, Nelės Mazalaitės, Antano Rūko, Antano Rimydžio, Juozo Kruminio ir Alekso Ranito eilėraščiai; Fabijono Neveravičiaus, Pauliaus Gaubio, Jeronimo Cicėno beletristika ir straipsniai. J. Kruminas yra išvertęs J. Londono ir Margaret Mitchell apysakas. Almanachas iliustruotas ir daro kultūrinę įspūdį. Iliustracijas atliko dailininkas A.M.Šimkūnas.

Šį mėnesį J. Kruminas išleidžia naują literatūros almanachą,